

INHOUD

DEEL I. INLEIDING.....	1
I. Arbeid en recht	1
Hoofdstuk 1. Algemeen.....	1
Hoofdstuk 2. Beknopt historisch overzicht.....	1
Bibliografie.....	3
II. Arbeidsrecht: toepassingsgebied	3
Hoofdstuk 1. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	3
Hoofdstuk 2. Toepassingsgebied <i>ratione materiae</i>	3
Hoofdstuk 3. Toepassingsgebied <i>ratione loci</i>	4
III. Eigenheid van de rechtstak.....	4
IV. Arbeidsrecht: publiek recht of privaatrecht?.....	5
V. De bronnen van het arbeidsrecht	6
Hoofdstuk 1. Overzicht van de rechtsbronnen.....	6
Afdeling 1. Internationale rechtsbronnen	6
Bibliografie.....	8
Afdeling 2. Nationale rechtsbronnen	9
§ 1. De Grondwet	9
§ 2. De wet	10
§ 3. Rechtspraak.....	10
§ 4. Rechtsleer	10
§ 5. Andere rechtsbronnen	11
Afdeling 3. Eigen rechtsvorming.....	11
§ 1. Conventioneel recht.....	11
§ 2. Eigen rechtsvorming van reglementaire aard	11
Hoofdstuk 2. Hiërarchie van de rechtsbronnen	12
Bibliografie.....	13
DEEL II. SOCIAAL HANDHAVINGSRECHT	15
I. De arbeidsgerechten	15
Hoofdstuk 1. Historiek	15
Hoofdstuk 2. De bevoegdheid.....	17
Hoofdstuk 3. De inrichting	17
Afdeling 1. De zetel.....	17

Afdeling 2. Het openbaar ministerie	18
Hoofdstuk 4. Procesbevoegdheid	19
Hoofdstuk 5. Wisselwerking met andere rechtscolleges.....	19
II. Inspectiediensten	20
III. Sociaal strafrecht	21
IV. Administratieve geldboeten.....	22
Bibliografie.....	22
 DEEL III. RECHT I.V.M. DE ARBEIDSMARKT	 25
I. Arbeidsmarkt, sociale concurrentie en recht	25
II. Organisatie van de arbeidsmarkt	26
Hoofdstuk 1. Het vrije verkeer van werknemers binnen de Europese Unie.....	26
Hoofdstuk 2. De beperking van de toegang tot de nationale arbeidsmarkt voor werknemers van buiten de Europese Unie: de contingentering op nationaal niveau.....	27
Bibliografie.....	29
Hoofdstuk 3. De beperking van de toegang tot bepaalde segmenten van de nationale arbeidsmarkt: het havenbedrijf	30
Bibliografie.....	30
III. De arbeidsbemiddeling	31
Hoofdstuk 1. Arbeidsbemiddeling, arbeidsvoorziening en plaatsing	31
Hoofdstuk 2. De organisatie van de arbeidsbemiddeling	31
Bibliografie.....	32
Hoofdstuk 3. Aanverwante rechtstoestanden: Uitzendarbeid en terbeschikkingstelling	32
IV. Recht i.v.m. werkgelegenheid	33
Hoofdstuk 1. Algemene werkgelegenheidsbevorderende maatregelen.....	33
Afdeling 1. Het drukken van loon- en arbeidskosten.....	34
§ 1. Loonvorming: van vrije naar geleide onderhandelingen.....	34
§ 2. Procedure om de loonnorm vast te leggen	34
§ 3. Bijsturingsmechanismen	35
Afdeling 2. Het realiseren van een grotere soepelheid van loon- en arbeidsvoorwaarden	36
Bibliografie.....	36
Afdeling 3. De herverdeling van de beschikbare arbeid(stijd).....	37
Bibliografie.....	37
Afdeling 4. Verhoging van de inzetbaarheid van de werknemers (employability)	37

Bibliografie.....	38
Hoofdstuk 2. Werkgelegenheidsbevorderende maatregelen ten voordele van bepaalde risicogroepen	38
DEEL IV. INDIVIDUEEL ARBEIDSRECHT	39
I. De arbeidsovereenkomst	39
Hoofdstuk 1. Begrip.....	39
Bibliografie.....	40
Hoofdstuk 2. Band van ondergeschiktheid	40
Afdeling 1. Inhoud en belang	40
Afdeling 2. Evolutie.....	41
Afdeling 3. Bewijs.....	42
Afdeling 4. Beoordelingselementen	42
Afdeling 5. Andere gelijkaardige overeenkomsten.....	44
Afdeling 6. Schijnzelfstandigen	44
§ 1. Begrip	44
§ 2. De arbeidsrelatiewet.....	45
A. Principes.....	46
B. De Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie	48
C. Gunstregeling in geval van herkwalificatie	49
Bibliografie.....	50
Hoofdstuk 3. Bewijs van de individuele arbeidsovereenkomst.....	52
Bibliografie.....	53
II. Het sluiten van de overeenkomst	54
Hoofdstuk 1. Aanwervingsvrijheid en aanwervingsrecht.....	54
Afdeling 1. Verplichting tot aanwerving van bepaalde arbeidskrachten	54
Afdeling 2. Discriminatieverbod	55
§ 1. Dertig jaar discriminatiewetgeving	55
§ 2. De nieuwe antidiscriminatiewetgeving.....	56
§ 3. Recente ontwikkelingen	59
Bibliografie.....	60
Afdeling 3. Selectiecriteria.....	61
§ 1. Algemene criteria	61
§ 2. Criteria voor wederaanwerving.....	61
Afdeling 4. Verplichtingen van de werkgever t.a.v. de sollicitant	61
§ 1. Basis.....	61
§ 2. Plichten.....	62
§ 3. Gedragsregels.....	62

§ 4. De gedragscode	63
Bibliografie.....	65
Afdeling 5. Het aanwervingsonderzoek	66
§ 1. De voorafgaande gezondheidsbeoordeling	66
§ 2. Uitbreiding tot andere werknemers	66
§ 3. Medische tests.....	67
Bibliografie.....	67
Afdeling 6. De aanwervingsmelding	67
Bibliografie.....	68
Hoofdstuk 2. Algemene beginselen van het contractenrecht in het raam van de arbeidsovereenkomst.....	68
Afdeling 1. Wilsautonomie van de partijen	68
Afdeling 2. Consensualisme	69
Afdeling 3. Contract is wet	69
Afdeling 4. Uitvoering van de overeenkomst te goeder trouw	70
Bibliografie.....	70
Hoofdstuk 3. Geldigheidsvereisten.....	70
Afdeling 1. Bekwaamheid	70
§ 1. Minderjarigen	70
§ 2. Gehuwde personen.....	71
§ 3. Onbekwaamverklaarden	71
Afdeling 2. Geldige toestemming	71
§ 1. Dwaling.....	71
§ 2. Geweld	72
§ 3. Bedrog.....	72
§ 4. Benadeling	73
Bibliografie.....	73
Afdeling 3. Geoorloofd voorwerp en oorzaak.....	73
Hoofdstuk 4. Vormvereisten.....	74
Afdeling 1. Filosofie	74
Afdeling 2. Principes.....	75
Afdeling 3. Elektronische handtekening/ Elektronische documenten.....	75
Hoofdstuk 5. Soorten arbeidsovereenkomsten	76
Afdeling 1. Duur waarvoor de arbeidsovereenkomst werd aangegaan	76
§ 1. Algemeen	76
§ 2. Opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd	77
Afdeling 2. Precisering van het te verrichten werk	78
Bibliografie.....	79
Afdeling 3. Aard van het werk of hoedanigheid van de persoon die de arbeid presteert.....	79

Bibliografie.....	81
Afdeling 4. De vervangingsovereenkomst	82
§ 1. Principe.....	82
§ 2. Vormvereisten	82
§ 3. Modaliteiten.....	83
A. Arbeidsovereenkomst voor arbeiders of bedienden.....	83
B. Het proefbeding	83
C. Arbeidsovereenkomst voor bepaalde of onbepaalde tijd	83
1. Principe.....	83
2. Tijdsbeperking	83
3. Opeenvolgende vervangingsovereenkomsten.....	83
D. Arbeidsovereenkomst voor voltijdse of deeltijdse arbeid	84
§ 4. Beëindiging	85
A. Vervangingsovereenkomst voor bepaalde tijd	85
B. Vervangingsovereenkomst voor onbepaalde tijd	85
1. Algemeen	85
2. Vóór het einde van de vervanging.....	85
3. Bij terugkeer van de vervangen werknemer	85
Bibliografie.....	86
Afdeling 5. Deeltijdse arbeid.....	86
§ 1. Wat is deeltijdse arbeid?.....	86
§ 2. Vormvereisten	87
§ 3. De bescherming van de deeltijdse werknemer	87
A. De éénderde-regel	87
B. De drie-urenregel.....	88
C. De bekendmaking van de werkroosters.....	88
D. De werkgever moet bepaalde documenten bijhouden	89
E. Een te grote flexibiliteit is financieel niet aantrekkelijk voor de werkgever	89
F. Deeltijdse arbeid als uitzondering	89
G. Discriminatieverbod	90
H. Varia	90
Bibliografie.....	90
Hoofdstuk 6. De inhoud van de overeenkomst.....	91
Bibliografie.....	91
Afdeling 1. Verboden bedingen.....	91
§ 1. Bepaalde ontbindende bedingen.....	91
§ 2. Het wijzigingsbeding.....	91
Afdeling 2. In de arbeidsovereenkomstenwet geregelde bedingen	92
§ 1. Het proefbeding.....	92

A. Begrip	92
B. Vormvereisten	92
C. Duur	93
1. Werklieden	93
2. Bedienden	93
3. Quid, zo de overeengekomen proeftijd korter of langer is dan de wettelijk vastgestelde minima en maxima?	93
4. Proefbeding in arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd	94
5. Verlenging van de proeftijd	94
6. Opeenvolgende proefbedingen	94
D. Schorsing van de arbeidsovereenkomst tijdens de proeftijd	94
1. Werklieden	94
2. Bedienden	95
E. Einde van de arbeidsovereenkomst met beding van proeftijd	95
1. Werklieden	95
2. Bedienden	96
Bibliografie	97
§ 2. De borgtocht	98
§ 3. Het scheidrechtelijk beding	98
§ 4. Het concurrentiebeding	98
§ 5. Het delcrederebeding	98
§ 6. Het scholingsbeding	98
Afdeling 3. Niet door de wetgever geregelde bedingen	98
III. Tewerkstelling	99
Hoofdstuk 1. Rechten en plichten	99
Afdeling 1. Plichten van de werkgever	99
§ 1. Algemeen	99
§ 2. Verplichtingen i.v.m. vertrek naar het buitenland	101
§ 3. Het betalen van loon	101
A. Het loonbegrip in de Loonbeschermingswet	101
B. Bescherming op verschillende niveaus	102
C. Bedrag van het loon	104
Bibliografie	104
§ 4. Het respecteren van de arbeidsduurgrenzen	105
A. Overzicht	105
B. Toepassingsgebied	105
C. Begrip ‘arbeidstijd’	106
D. De Arbeidsduurgrenzen	106
1. Vaste arbeidsregeling	106
2. Flexibele arbeidsregeling	107

E. Bijzondere regelingen	107
F. Overwerk	108
G. Handhaving	109
Bibliografie	109
§ 5. Taalgebruik	109
Algemene bibliografie	111
§ 6. Het overhandigen van een arbeidsreglement	112
A. Inhoud	112
B. Binding	112
C. Opstellen/wijzigen	113
D. Ontslagbescherming	113
E. Sancties	114
Bibliografie	114
Afdeling 2. Plichten van de werknemer	114
Hoofdstuk 2. Aansprakelijkheid	115
Afdeling 1. Vooraf	115
Afdeling 2. De (buiten)contractuele aansprakelijkheid van de werknemer ten aanzien van de werkgever	117
§ 1. De contractuele aansprakelijkheid	117
§ 2. Samenloop van contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid	119
§ 3. Aansprakelijkheid voor gebrekkig werk	119
Afdeling 3. De buitencontractuele aansprakelijkheid ten aanzien van derden	120
Bibliografie	121
Hoofdstuk 3. Schorsing	122
Afdeling 1. Algemeen	122
§ 1. Definitie	122
§ 2. Soorten	122
A. Oorsprong	123
B. Gewaarborgd loon	123
§ 3. Situering	123
Bibliografie	124
Afdeling 2. Overmacht	124
Bibliografie	125
Afdeling 3. Schorsing met recht op gewaarborgd dagloon	125
§ 1. Vertraging en afwezigheden	125
§ 2. Onderbroken arbeidsdag	126
§ 3. Uitoefenen van de stemplicht	126
Bibliografie	126

Afdeling 4. Militieverplichtingen.....	126
Afdeling 5. Jaarlijkse vakantie	127
§ 1. Inleiding.....	127
§ 2. De duur van de jaarlijkse vakantie.....	127
§ 3. Het vakantiegeld.....	128
§ 4. Tijdstip van de vakantie	129
Bibliografie.....	130
Afdeling 6. Klein verlet of kort verzuim	130
§ 1. Reden en duur van de afwezigheid	131
A. Huwelijk van de werknemer.....	131
B. Huwelijk van bepaalde familieleden van de werknemer of van zijn/haar echtgeno(o)t(e).....	131
C. Priesterwijding of intrede in het klooster van bepaalde familieleden van de werknemer	131
D. Geboorte van een kind van de werknemer	132
E. Overlijden van bepaalde familieleden van de werknemer of van zijn/haar echtgeno(o)t(e).....	132
F. Plechtige communie van een kind van de werknemer of van zijn/haar echtgeno(o)t(e).....	133
G. Deelname aan het feest van de vrijzinnige jeugd door een kind van de werknemer of van zijn/haar echtgeno(o)t(e).....	133
H. Verplichtingen in het raam van de militie.....	133
I. Deelneming aan een jury, oproeping als getuige voor de rechtbank of persoonlijke verschijning op aanmaning van de arbeidsrechtbank	133
J. Uitoefenen van bepaalde ambten in het raam van de verkiezingen	134
§ 2. Deeltijdse arbeid	134
§ 3. Modaliteiten.....	134
Bibliografie.....	135
Afdeling 7. Feestdagen	135
§ 1. Wettelijke feestdagen	135
§ 2. Vervangingsdagen	136
§ 3. Inhaalrustdagen	136
§ 4. Loonwaarborg.....	136
Bibliografie.....	136
Afdeling 8. Ziekte en ongeval van gemeen recht	136
§ 1. Notie ‘arbeidsongeschiktheid’	136
§ 2. Loonwaarborg.....	137
A. Werklieden	137

1. Anciënniteitsvoorwaarde	137
2. Omvang	137
3. Carenzdag	138
B. Bedienden	139
1. Bedienden op proef of voor korte duur	139
2. Andere bedienden	139
C. Hervallen	140
1. Begrip	140
2. Regel	140
3. Uitzonderingen	141
D. Uitsluitingsgronden	141
E. Verhaal	142
§ 3. Verplichtingen van de werknemer	142
A. Kennisgeving aan de werkgever	142
1. Principe	142
2. Wijze	142
3. Sanctie	143
B. Bewijs van de ziekte of het ongeval	143
1. Principe	143
2. Termijn	143
3. Wijze	144
4. Vermeldingen	144
5. Bestemming	145
6. Sanctie	145
C. Verlenging van de arbeidsongeschiktheid	146
§ 4. Controle van de arbeidsongeschiktheid	147
A. Algemeen	147
B. Keuze van de controlearts	147
1. Hoedanigheid	147
2. Vrije keuze	148
C. Kosten van de controle	149
D. Plaats van de controle	150
1. Eerste hypothese: de werknemer mag de woonst niet verlaten	150
2. Tweede hypothese: de werknemer mag de woonst verlaten ..	151
E. Tijdstip van de controle	152
F. Inhoud van de controle	152
1. Beoordeling van de arbeidsongeschiktheid	152
2. Medisch beroepsgeheim	153
3. Toegelaten informatie	153

G. Weigering van de controle door de werknemer	155
1. Principe	155
2. Andere toepassingen	155
H. Weerslag op het recht op gewaarborgd loon	156
§ 5. Conflict met de behandelende geneesheer.....	157
A. Gelijkwaardigheid van tegenstrijdige attesten	157
B. Initiatief om het geschil op te lossen.....	157
C. Scheidsrechterlijke procedure	158
1. Algemeen	158
2. Aanstelling van een arts-scheidsrechter.....	158
3. Bijzondere voorwaarden voor de arts-scheidsrechter	159
4. Beroepsgeheim.....	159
5. Onderzoek en beslissing door de arts-scheidsrechter.....	160
6. Kosten	160
7. Interactie met het gewaarborgd loon	160
8. Afwijkende scheidsrechterlijke procedure.....	160
D. Gerechtelijke expertise.....	161
E. Controle	161
§ 6. Ontslagbescherming.....	161
A. Arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd.....	161
1. Ontslag na meer dan zes maanden arbeidsongeschiktheid	161
2. Ontslag vóór het einde van de zesde maand arbeidsongeschiktheid.....	162
B. Arbeidsovereenkomst voor bedienden, gesloten voor een bepaalde tijd of voor een duidelijk omschreven werk van meer dan drie maanden	162
1. Ontslag na meer dan zes maanden arbeidsongeschiktheid	162
2. Ontslag vóór het einde van de zesde maand arbeids- ongeschiktheid.....	163
C. Arbeidsovereenkomst voor bedienden, gesloten voor een bepaalde tijd of voor een duidelijk omschreven werk van minder dan drie maanden ofwel met een proefbeding.....	163
Bibliografie.....	163
Afdeling 9. Arbeidsongeval en beroepsziekte	164
§ 1. Notie ‘arbeidsongeschiktheid’	164
§ 2. Loonwaarborg.....	164
A. Arbeiders en bedienden voor korte duur	164
B. Bedienden voor lange duur.....	165
C. Verhaal	165
§ 3. Formaliteiten	165

§ 4. Controle	165
§ 5. Ontslagbescherming	165
Bibliografie	166
Afdeling 10. Zwangerschap, bevalling en lactatie	166
§ 1. Verlof voor zwangerschapsonderzoek	166
A. Loonwaarborg	167
B. Voorwaarden en formaliteiten	167
§ 2. Moederschapsverlof	168
A. Prenatale rust of zwangerschapsverlof	168
B. Postnatale rust of bevallingsverlof	168
C. Verlenging	169
D. Spreiding	170
E. Vaderschapsverlof	170
§ 3. Verbod of vrijstelling van tewerkstelling in bepaalde omstandigheden	171
A. Algemeen	171
B. Risico-evaluatie	171
C. Verbod van blootstelling aan bepaalde risico's	172
D. Geen verplichting tot het verrichten van nachtarbeid	172
E. Verbod van overwerk	173
F. Aanpassing van de arbeid	173
1. Ingeval van verbod van blootstelling aan bepaalde risico's	173
2. Bij opheffing van de plicht tot nachtarbeid	174
3. Middelenverbintenis	174
4. Vervangingsinkomen	174
5. Schorsing	174
6. Herplaatsing	175
G. Tussenkoms van de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer	175
§ 4. Moederschapsuitkering	175
A. Formaliteiten	175
B. Bedrag	176
1. Zwangerschaps- en bevallingsverlof	176
2. Andere tijdvakken van moederschapsbescherming	176
C. Uitkering tijdens het vaderschapsverlof	177
§ 5. Ontslagbescherming	178
A. Principe	178
B. Periode	178
C. Sanctie	179
§ 6. Recht op borstvoedingspauzes	179
A. Een “recht” op betaalde borstvoedingspauzes	179

B. Duur van de pauzes	180
C. Wanneer?	180
D. Waar?	180
E. Formaliteiten	180
1. Meldingsplicht	180
2. Bewijs	181
F. Tijdsspanne	181
G. Ontslagbescherming	181
Bibliografie.....	182
Afdeling 11. Adoptieverlof	182
Afdeling 12. Verlof voor pleegouders.....	183
Afdeling 13. Voorlopige hechtenis van de werknemer	184
Bibliografie.....	184
Afdeling 14. Zetelen als rechter of raadsheer in sociale zaken	184
Afdeling 15. Betaald educatief verlof	185
§ 1. Toepassingsgebied	185
§ 2. Doel	185
§ 3. Voorwaarden	185
A. Een erkende opleiding volgen.....	185
B. Formaliteiten	186
1. Aanvraag door de werknemer	186
2. Bewijs van het volgen van de lessen.....	187
3. Getuigschrift van tweede zittijd	187
4. Onderbreking of stopzetting van de opleiding	187
§ 4. Duur	187
§ 5. Loonwaarborg	188
§ 6. Planning	188
§ 7. Verlies van het recht op educatief verlof	189
§ 8. Ontslagbescherming	189
Bibliografie.....	190
Afdeling 16. Sociale promotie.....	190
Bibliografie.....	190
Afdeling 17. Loopbaanonderbreking.....	191
§ 1. Wettelijke basis.....	191
§ 2. Recht van de werknemer	191
A. Tijdskrediet	191
B. Loopbaanvermindering met een vijfde	192
C. Vermindering van de arbeidsprestaties voor werknemers ouder dan vijftig jaar	193

D. Geen recht voor werknemers in dienst van een kleine onderneming.....	194
§ 3. Procedure.....	194
A. Wijze van kennisgeving en attestatie	194
B. Wijze van uitoefening.....	195
C. Wijze van uitstel en intrekking.....	196
§ 4. Organisatieregels	196
A. Voorkeur- en planningsmechanisme op ondernemingsniveau..	196
B. Quid, bij gebrek aan voorkeur- en planningsmechanisme?.....	197
C. Toepassing van het mechanisme	197
§ 5. Waarborgen	198
A. Reïntegratie.....	198
B. Ontslagbescherming.....	198
1. Principe.....	198
2. Periode	198
3. Sanctie	199
§ 6. Thematische verlopen	199
A. Palliatieve verzorging.....	199
1. Juridisch kader	199
2. Toepassingsgebied	199
3. Inhoud.....	199
4. Duur	200
5. Procedure.....	200
B. Bijstand of verzorging van een zwaar ziek gezins- of familielid	200
1. Juridisch kader	200
2. Toepassingsgebied	201
3. Inhoud.....	201
4. Duur	202
5. Procedure.....	202
6. Specifieke regels voor kleine en middelgrote ondernemingen.....	202
C. Ouderschapsverlof	203
1. Juridisch kader	203
2. Voorwaarden voor de werknemer.....	204
3. Voorwaarden voor het kind.....	204
4. Inhoud.....	205
5. Procedure.....	206
6. Uitstel	206
7. Waarborgen	206

§ 7. Onderbrekingsuitkering.....	207
§ 8. Recht op deeltijdse arbeid na vermindering van de arbeidsprestaties	208
A. Principe	208
B. Ontslagbescherming.....	208
Bibliografie.....	209
Afdeling 18. Politiek verlof.....	209
§ 1. Toepassingsgebied	209
§ 2. Duur	210
§ 3. Loonwaarborg.....	211
§ 4. Ontslagbescherming.....	211
A. Principe	211
B. Periode.....	211
C. Sanctie	212
Bibliografie.....	212
Afdeling 19. Verlof om dwingende reden.....	212
§ 1. Begrip	212
§ 2. Deeltijdse arbeid	213
§ 3. Modaliteiten.....	213
Bibliografie.....	213
Afdeling 20. Slecht weer	213
§ 1. Voorwaarden	214
§ 2. Loonwaarborg.....	214
§ 3. Kennisgeving	214
§ 4. Opzegging	215
Afdeling 21. Technische stoornis	215
§ 1. Voorwaarden	215
§ 2. Loonwaarborg.....	215
§ 3. Kennisgeving	216
Afdeling 22. Economische redenen	217
§ 1. Procedure.....	217
A. Conventionele regeling	217
B. Supplettoire regeling	218
C. Gemeenschappelijke bepalingen	218
§ 2. Loonwaarborg.....	219
§ 3. Opzegging	219
§ 4. Arbeidsverbod	220
Bibliografie.....	220
IV. Ontslag.....	220
Hoofdstuk 1. Terminologie	220

Bibliografie.....	221
Hoofdstuk 2. Beëindiging van de arbeidsovereenkomst.....	222
Afdeling 1. Civielrechtelijke beëindigingswijzen	222
§ 1. Algemeen	222
Bibliografie.....	223
§ 2. Ontbinding van de arbeidsovereenkomst	223
A. Vormen	223
B. Ontbindende tijdsbepaling	223
C. Gerechtelijke ontbinding wegens wanprestatie	224
D. Uitdrukkelijk ontbindend beding.....	225
1. Gewoon uitdrukkelijk ontbindend beding.....	225
2. Uitdrukkelijk ontbindend beding van rechtswege	225
E. De ontbindende voorwaarde	225
Bibliografie.....	226
§ 3. Beëindiging van de arbeidsovereenkomst door onderlinge toestemming	227
Bibliografie.....	228
§ 4. Overmacht	228
A. Principe	228
B. Arbeidsongeschiktheid	229
§ 5. Nietigheid van de arbeidsovereenkomst	230
Bibliografie.....	231
Afdeling 2. Einde van de overeenkomst door het verstrijken van de termijn of de voltooiing van het bedongen werk	231
Afdeling 3. Overlijden van één van de partijen	232
Bibliografie.....	232
Afdeling 4. Beëindiging door opzegging.....	232
§ 1. Begrippen.....	232
Bibliografie.....	233
§ 2. De opzegging	233
A. Vormvereisten	233
1. Geschrift.....	233
2. Modaliteiten.....	234
3. Betekening van hand tot hand.....	234
4. Ter post aangetekend schrijven	235
5. Deurwaardersexploot	235
6. Taal.....	235
7. Inhoud.....	236
Bibliografie.....	237
B. Aard en gevolgen van de opzegging.....	237

C. Ogenblik van de opzegging	238
D. Nietigheid van de opzegging	238
Bibliografie.....	241
§ 3. Opzeggingstermijn	241
A. Aanvang van de opzeggingstermijn	241
1. Werklieden	241
2. Bedienden	242
B. Duur van de opzeggingstermijn	242
1. Werklieden	242
2. Bedienden	243
3. Jaarlijks loon lager dan of gelijk aan 29 729 euro.....	244
4. Jaarlijks loon hoger dan 29 729 euro	244
5. Jaarlijks loon hoger dan 59 460 euro	245
6. Bijzondere termijnen bij het bereiken van de pensioenleeftijd.....	245
C. Opzeggingstermijnen voor hogere bedienden.....	246
1. Principe	246
2. Formules en schalen	247
3. Voorbeeld: formule CLAEYS	247
Bibliografie.....	248
4. Geldigheid van afwijkende termijnen	249
Bibliografie.....	250
D. Tegenopzegging	250
E. Interactie met de schorsing van de overeenkomst	251
F. Rechten en plichten van de partijen tijdens de opzeggingstermijn	252
1. Algemeen	252
2. Recht op afwezigheid om een nieuwe betrekking te zoeken..	252
§ 4. Opzeggingsvergoeding	253
A. Berekening	254
B. Betaling	255
§ 5. Ontslagvergoeding in geval van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde duur of voor een duidelijk omschreven werk.....	255
Bibliografie.....	256
Afdeling 5. Ontslag om dringende reden	256
§ 1. Begrip	256
§ 2. Bewijs	257
§ 3. Beoordeling door de rechter	257
§ 4. Beoordeling in concreto	257
§ 5. Procedure.....	258

A. Termijn.....	258
B. Bevoegde persoon.....	259
C. Vormvereisten.....	260
§ 6. Kennisgeving van de “dringende reden”	260
A. Vormvereisten	260
B. Inhoud	261
C. Taal	261
§ 7. Sanctie.....	262
Bibliografie.....	262
Afdeling 6. Eenzijdige en substantiële wijziging van een essentiële arbeidsvoorwaarde	263
§ 1. Essentiële arbeidsvoorwaarde	264
§ 2. Mogelijkheden voor de werknemer	264
Bibliografie.....	265
Afdeling 7. Willekeurig ontslag en misbruik van ontslagrecht	266
§ 1. Begrip en situering van de regeling van het willekeurig ontslag	266
§ 2. Constitutieve elementen	266
§ 3. Bewijslast	267
§ 4. Vergoeding wegens willekeurig ontslag.....	267
§ 5. Situering van het misbruik van ontslagrecht	268
§ 6. Begrip	268
§ 7. Bewijs	269
§ 8. Sanctie wegens misbruik van ontslagrecht	269
Bibliografie.....	269
Afdeling 8. Bijzondere ontslagprocedures.....	270
Bibliografie.....	271
Afdeling 9. Af te leveren documenten	271
Afdeling 10. Outplacement	272
Bibliografie.....	273
Afdeling 11. Het concurrentiebeding.....	273
§ 1. Het concurrentiebeding in het stelsel van de werklieden.....	273
A. Vormvereiste.....	273
B. De mogelijkheid om een concurrentiebeding in te lassen in een arbeidsovereenkomst is afhankelijk van de hoogte van het jaarloon van de werknemer	274
1. Het loon bedraagt minder dan 29 729 euro bruto.....	274
2. Het loon bedraagt meer dan 29 729 euro en minder dan 59 460 euro bruto	274
3. Het loon is hoger dan 59 460 euro bruto.....	274

C. Geldigheidsvereisten voor het beding	275
1. De werking is beperkt in de ruimte en in de tijd	275
2. Het concurrentiebeding moet betrekking hebben op soortgelijke activiteiten	275
3. Het beding moet voorzien in een enige forfaitaire vergoeding	275
D. De werking van het concurrentiebeding	276
1. Gevallen waarin het concurrentiebeding geen uitwerking heeft	276
2. De werkman ondergaat het concurrentiebeding	276
3. De werkman overtreedt het concurrentiebeding	276
E. Sanctie wanneer aan één van de geldigheidsvereisten niet is voldaan	276
§ 2. Het concurrentiebeding in het stelsel van de bedienden	277
A. Het wettelijke beding	277
B. Het afwijkingsbeding	277
1. Ondernemingen waarvoor een afwijkingsbeding mogelijk is	277
2. Elementen van het wettelijk stelsel ten aanzien waarvan mag worden afgeweken	277
3. De vormen en voorwaarden van het afwijkingsbeding	278
§ 3. Het concurrentiebeding in de arbeidsovereenkomst voor handelsvertegenwoordigers	278
§ 4. Besluit	278
Bibliografie	279
Afdeling 12. Het scheidsrechtelijk beding	279
Bibliografie	280
Afdeling 13. Het scholingsbeding	280
Bibliografie	282
Afdeling 14. Verjaring van de vorderingen uit de arbeidsovereenkomst	282
§ 1. De rechtsvordering ex contractu	282
§ 2. De rechtsvordering ex delicto	283
Bibliografie	283
Hoofdstuk 3. Herstructurering van ondernemingen	284
Afdeling 1. Collectief ontslag	284
Curatief	285
Preventief	286
Bibliografie	287
Afdeling 2. Sluiting van de onderneming	287

Bibliografie.....	289
Afdeling 3. Overdracht van onderneming	290
§ 1. Inleiding.....	290
§ 2. Begrip overdracht van onderneming.....	290
§ 3. Behoud van rechten en plichten.....	291
Bibliografie.....	293
Afdeling 4. Overname van activa na faillissement	293
§ 1. Inleiding.....	293
§ 2. Toepassingsgebied	293
§ 3. Beperktere rechten van de werknemers	294
§ 4. De overbruggingsvergoeding na faillissement	295
Afdeling 5. Informatie van werknemers	295
Bibliografie.....	295
Afdeling 6. Brugpensioen.....	295
§ 1. Brugpensioen	295
§ 2. Gewone regeling van het brugpensioen	297
§ 3. Uitzonderingen.....	297
Afdeling 7. Activerend beleid bij herstructurering	298
Afdeling 8. (Grensoverschrijdende) fusie en splitsing van ondernemingen	299
Bibliografie.....	300
V. Bijzondere en afwijkende types van arbeidsovereenkomsten.....	301
Hoofdstuk 1. Arbeidsovereenkomsten binnen de wet van 3 juli 1978.....	301
Afdeling 1. De arbeidsovereenkomst voor handelsvertegenwoordigers	301
§ 1. Wie is handelsvertegenwoordiger?	301
§ 2. Het loon van de handelsvertegenwoordiger	303
A. Het commissieloon: notie en berekeningsbasis.....	303
B. Het ontstaan van het recht op commissieloon.....	303
1. Tijdens de uitvoering van de overeenkomst	303
2. Tijdens de schorsing of na het einde van de overeenkomst	304
C. De betaling van het commissieloon	305
1. Tijdens de uitvoering en de schorsing van de overeenkomst	305
2. Na het einde van de overeenkomst.....	305
§ 3. De uitwinningsvergoeding.....	305
§ 4. Het concurrentiebeding	306
§ 5. Het delcrederebeding	307
Bibliografie.....	307
Afdeling 2. De arbeidsovereenkomst voor dienstboden.....	308
Bibliografie.....	308

Afdeling 3. De arbeidsovereenkomst voor studenten.....	309
§ 1. Wie is student?	309
§ 2. Vormvereisten en verplichte vermeldingen	310
Het geschrift	310
§ 3. Het proefbeding.....	311
§ 4. Schorsing van de arbeidsovereenkomst wegens ongeschiktheid.....	311
§ 5. Beëindiging door opzegging.....	312
Bibliografie.....	312
Afdeling 4. De arbeidsovereenkomst voor huisarbeiders.....	312
§ 1. Wat is huisarbeid?	313
§ 2. De arbeidsovereenkomstenwet als residuaire wetgeving.....	313
§ 3. Vormvereisten en verplichte vermeldingen	313
§ 4. Verplichtingen van de werkgever	314
§ 5. Schorsing van de overeenkomst	314
§ 6. Voorrang voor huisarbeiders om een vacante dienstbetrekking bij hun werkgever te verkrijgen	315
Bibliografie.....	315
Hoofdstuk 2. Bijzondere arbeidsovereenkomsten	316
Afdeling 1. Tijdelijke arbeid, uitzendarbeid en terbeschikkingstelling..	316
§ 1. Tijdelijke arbeid.....	316
§ 2. Uitzendarbeid	317
§ 3. Het ter beschikking stellen van werknemers.....	319
Bibliografie.....	319
Afdeling 2. De overeenkomst voor telewerkers	320
§ 1. Definitie en toepassingsgebied.....	320
§ 2. De overeenkomst.....	321
§ 3. Arbeidsvoorwaarden	322
§ 4. Organisatie van het telewerk.....	322
§ 5. Apparatuur en defecten.....	322
§ 6. Gegevensbescherming.....	323
§ 7. Veiligheid en gezondheid	323
§ 8. Scholing.....	323
Bibliografie.....	323
Afdeling 3. Andere afwijkende situaties	324
 DEEL V. COLLECTIEF ARBEIDSRECHT	 325
I. De vakbondsvrijheid.....	325
Hoofdstuk 1. Historisch overzicht.....	325

Afdeling 1. Het coalitieverbod.....	325
Afdeling 2. Beperkte erkenning van de vakbondsvrijheid.....	326
§ 1. Artikel 310 Sw.	326
§ 2. De wet op de beroepsverenigingen.....	326
Afdeling 3. Erkenning van de vakbondsvrijheid	326
§ 1. Nationale erkenning.....	326
§ 2. Erkenning op het internationale en het Europese vlak.....	327
Hoofdstuk 2. De rechtsbronnen van de vakbondsvrijheid.....	327
Afdeling 1. Nationaal	327
§ 1. Artikel 27 van de Grondwet	327
§ 2. De wet van 24 mei 1921 op de verenigingsvrijheid.....	328
A. Het doel van de wet.....	328
B. Het toepassingsgebied van de wet.....	328
C. De bescherming van de positieve en negatieve vakbondsvrijheid	328
§ 3. Andere bepalingen	331
Afdeling 2. Supranationaal.....	331
§ 1. Verdragsteksten	331
A. Internationale arbeidsorganisatie.....	331
B. Verenigde Naties	332
C. Raad van Europa	333
D. Europese Unie.....	334
§ 2. Controle op de naleving van de verdragsbepalingen.....	334
Door de Belgische rechter	334
Door supranationale organen.....	335
Bibliografie.....	336
II. De sociale gesprekspartners: structuur en rechtspositie van hun organisaties	336
Hoofdstuk 1. Vakorganisaties van werknemers.....	337
Afdeling 1. Historiek.....	337
Bibliografie.....	339
Afdeling 2. De structuur van de vakorganisaties	339
§ 1. Organisatievorm	339
§ 2. De structuur van de representatieve vakorganisaties van werknemers	341
A. ABVV	341
B. ACV	341
C. ACLVB.....	342
D. Gevolgen van de structuur voor de werking.....	342
E. De NCK.....	343

Bibliografie.....	343
Afdeling 2. De rechtspositie van de vakorganisaties van werknemers...	343
§ 1. Algemeen	343
§ 2. Functionele rechtspersoonlijkheid	344
Bibliografie.....	345
Afdeling 3. Representatieve werknemersorganisaties	345
Bibliografie.....	346
Afdeling 4. Aansprakelijkheid van de vakorganisaties van werknemers	346
§ 1. Penale en aquiliaanse aansprakelijkheid	346
§ 2. Contractuele aansprakelijkheid van de vakorganisaties in het raam van de CAO-wet.....	347
Bibliografie.....	347
Afdeling 5. Lidmaatschap van de vakorganisaties	348
§ 1. Toetreding.....	348
§ 2. Gevolgen van de toetreding	348
A. Reglementaire bevoegdheid	348
B. Disciplinaire bevoegdheid	349
Afdeling 6. Supranationale werknemersorganisaties.....	349
Bibliografie.....	350
Hoofdstuk 2. Vakorganisaties van werkgevers	350
Afdeling 1. Notie	350
Bibliografie.....	351
Afdeling 2. Supranationale werkgeversorganisaties	352
III. Vreedzame collectieve arbeidsverhoudingen: het collectief overleg	352
Hoofdstuk 1. Het collectief overleg: algemeen	352
Bibliografie.....	355
Hoofdstuk 2. Het gestructureerd tweeledig overleg	356
Afdeling 1. De organen van het gestructureerd tweeledig overleg: de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie	356
§ 1. Definitie	356
§ 2. De Europese dimensie	357
Bibliografie.....	357
§ 3. Nationaal niveau.....	358
Federaal.....	358
A. Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)	358
1. Begripsomschrijving en situering	358
2. Samenstelling.....	358
3. Bevoegdheden.....	358
B. De Nationale Arbeidsraad (NAR)	359

1. Begripsomschrijving en situering	359
2. Samenstelling	359
3. Bevoegdheden.....	361
4. Werking	362
Bibliografie.....	363
C. De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk.....	363
1. Begripsomschrijving en situering	363
2. Samenstelling.....	363
3. Bevoegdheid.....	364
Regionaal.....	364
A. Vlaanderen	364
1. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)	364
2. Het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC)	365
B. Wallonië	365
De Conseil économique et social de la Région wallonne	365
C. Brussel	366
De Economische en Sociale Raad voor het Brussels	
Hoofdstedelijk Gewest	366
Bibliografie.....	366
§ 4. Het sectorale niveau: paritaire (sub)comités	366
1. Begripsomschrijving en situering	366
2. Samenstelling.....	367
3. Oprichting.....	368
4. Bevoegdheid.....	369
5. Het ressort van het PC	370
Bibliografie.....	373
6. Werking	374
7. Toezicht en strafbepalingen	374
Bibliografie.....	374
§ 5. Het ondernemingsniveau	375
A. Ondernemingsraad	375
1. Begripsomschrijving en situering	375
2. Samenstelling.....	375
3. Oprichting.....	377
4. De bevoegdheden van de ondernemingsraad.....	381
5. Werking van de ondernemingsraad	386
6. Toezicht- en strafbepalingen	387
Bibliografie.....	388
B. Het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk	
(CPBW).....	390

1. Situering.....	390
2. Samenstelling.....	391
3. Oprichting.....	392
4. Opdrachten van het comité.....	393
5. Werking van het CPBW.....	393
6. Toezicht- en strafbepalingen.....	394
7. Veiligheidsbeleid zonder CPBW.....	394
8. Economische en sociale bevoegdheden van het CPBW.....	394
Bibliografie.....	396
C. Ontslagbescherming van de afgevaardigden en van de niet verkozen kandidaten.....	396
1. Algemene regel: ontslagverbod.....	397
2. Beschermde periode.....	398
3. Ontslag om economische of technische reden.....	398
4. Ontslag om een dringende reden.....	400
Bibliografie.....	403
D. De vakbondsafvaardiging (VA).....	405
1. Begripsomschrijving en situering.....	405
2. Raamovereenkomst.....	406
3. Oprichting.....	408
Bibliografie.....	413
§ 6. Het supranationale niveau: de Europese Ondernemingsraad.....	414
A. Toepassingsgebied.....	415
B. Wanneer oefent een onderneming zeggenschap uit?.....	416
C. Vaststelling van het aantal werknemers.....	416
D. Bestaande overeenkomsten.....	417
E. Wie is verantwoordelijk?.....	418
F. Wie neemt het initiatief?.....	419
G. Het instellen van de bijzondere onderhandelingsgroep (BOG).....	419
1. Bevoegdheid.....	419
2. Samenstelling van de BOG.....	420
3. Aanwijzing van de in België tewerkgestelde leden- werknemers.....	420
H. De vergadering van de BOG met het hoofdbestuur.....	421
1. Voorbereidende vergaderingen.....	421
2. Deskundigen.....	421
3. Stopzetting.....	422
4. Kosten.....	422
5. Stemming.....	422
I. De overeenkomst.....	422

1. Minimumbepalingen	422
2. Geen EOR, wel een informatie- en raadplegingsprocedure	423
3. Taal.....	423
J. Subsidiaire bepalingen	423
K. Varia	424
1. Informatieverspreiding.....	424
2. Staut	424
3. Vertrouwelijke en geheime informatie	425
4. Wijziging van de drempels.....	425
5. Samenwerkingsprotocol.....	425
Bibliografie.....	425
§ 7. De rol van de werknemers in de Europese vennootschap.....	426
A. Begrip	426
B. Rol van de werknemers	428
Bibliografie.....	431
§ 8. De rol van de werknemers in de Europese coöperatieve vennootschap (SCE).....	431
A. Begrip	431
B. De rol van de werknemers.....	432
Bibliografie.....	433
Afdeling 2. Het normerend instrument: de collectieve arbeidsovereenkomst.....	433
§ 1. Voorgeschiedenis van de CAO-wet.....	433
§ 2. Notie en inhoud.....	434
Bibliografie.....	437
§ 3. Juridische aard van de collectieve arbeidsovereenkomst	437
Bibliografie.....	438
§ 4. Toepassingsgebied van de CAO-wet	439
§ 5. Wie kan een cao sluiten?.....	439
§ 6. Soorten collectieve arbeidsovereenkomsten	440
§ 7. De hiërarchie tussen diverse soorten collectieve arbeidsovereenkomsten.....	441
Bibliografie.....	442
§ 8. Geldigheids- en vormvereisten van de cao	442
A. Geschrift.....	442
B. Taalgebruik.....	443
C. Verplichte vermeldingen.....	443
D. Neerlegging.....	444
E. Bekendmaking.....	445

F. Specifieke vormvereisten voor overeenkomsten gesloten	
binnen een paritair orgaan	445
Bibliografie.....	445
§ 9. Binding.....	445
A. Niet algemeen bindend verklaarde cao	446
1. Welke personen zijn gebonden?.....	446
2. Binding van de normatieve en de obligatoire bepalingen	447
B. Algemeen bindend verklaarde cao	448
Bibliografie.....	449
C. Overzicht van de binding van de cao.....	449
Bibliografie.....	451
§ 10. Interpretatie van de cao	451
§ 11. De ondernemings-cao	452
A. Omstandigheden waarin een ondernemings-cao tot stand	
komt	452
B. Bevoegde personen om op ondernemingsniveau een cao te	
sluiten.....	452
1. De werkgever.....	452
2. Namens de werknemers	452
C. Onderhandelaars.....	453
D. Geldigheidsvoorwaarden.....	453
E. Kan een werkgever met slechts één representatieve	
vakorganisatie geldig onderhandelen?	453
§ 12. Toezicht en strafbepalingen	454
Algemene bibliografie	454
IV. De fondsen voor bestaanszekerheid.....	455
Bibliografie.....	456
V. Collectieve arbeidsconflicten.....	457
Hoofdstuk 1. Algemeen.....	457
Afdeling 1. Collectieve arbeidsconflicten: notie en soorten	457
Afdeling 2. Werkstaking, lock-out en bedrijfsbezetting	458
§ 1. De werkstaking.....	458
A. Notie en typologie	458
B. Rechtspositie	459
C. Gevolgen van de staking op de arbeidsovereenkomst van de	
staker	461
1. Schorsing van de arbeidsovereenkomst.....	461
2. Schorsing van de opzeggingstermijn	462
3. Loonverlies.....	463

D. Gevolgen van de werkstaking op de arbeidsovereenkomst van de werkwillige	463
Bibliografie.....	464
§ 2. Uitsluiting of lock-out	465
A. Notie en typologie	465
B. Rechtspositie	466
Bibliografie.....	466
§ 3. Bedrijfsbezetting.....	467
A. Notie en typologie	467
B. Rechtmatigheid van het aangewende actiemiddel.....	467
Bibliografie.....	468
Afdeling 3. Het oplossen van collectieve arbeidsconflicten door bemiddeling en verzoening.....	468
§ 1. Bemiddeling en verzoening: notie	468
§ 2. Verzoeningsprocedures	469
§ 3. Verzoenende instanties	470
A. Verzoeningsplicht of verzoeningsvrijheid.....	470
B. Verzoening van het collegiale type: de organen met verzoenende bevoegdheid.....	470
C. Sociale bemiddelaars	471
Bibliografie.....	472
Afdeling 4. Het reguleren van collectieve conflicten	472
§ 1. De wet van 19 augustus 1948 betreffende de prestaties van algemeen belang in vredetijd.....	472
§ 2. Toepassingsgebied van de wet	473
§ 3. Notie prestatie van algemeen belang	473
§ 4. Mechanisme van de wetgeving.....	474
A. Bepaling van de vitale behoeften en de prestaties van algemeen belang	474
1. Het PC bepaalt zelf de vitale behoeften en de prestaties.....	474
2. Het PC bepaalt de vitale behoeften en de prestaties op verzoek van de minister	474
3. Bepaling van de vitale behoeften en de prestaties door de minister van Werk.....	475
B. Uitvoering van de genomen beslissingen.....	475
§ 5. De rechtspositie van de werknemer die de vitale behoeften verzekert	476
§ 6. Kan de overheid worden aangesproken?.....	476
§ 7. Ontslagverbod voor werknemers belast met de uitvoering van de prestaties	476

Bibliografie.....	477
Afdeling 5. Beslechting van collectieve arbeidsconflicten door de rechter.....	477
§ 1. Situering.....	477
§ 2. Procedure.....	478
Bibliografie.....	480
Afdeling 6. Het stakingsrecht ingeperkt?.....	481
Bibliografie.....	484
 POSTSCRIPTUM: DE KREDIETCRISIS EN HET ARBEIDSRECHT	485
Bibliografie.....	487
 ALGEMENE BIBLIOGRAFIE.....	489
 INTERNETADRESSEN.....	491